

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หน้าที่พลเมือง

เรื่อง ท้าวธราเชียน (๑)

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง

ท้าวร้อาเขียน (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

อธิบายและเปรียบเทียบความเหมือน
และความแตกต่างของวัฒนธรรมใน
ประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึง
ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ
วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือน
และความแตกต่างของวัฒนธรรมใน
ประเทศสมาชิกอาเซียนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

เห็นคุณค่าในความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรม และมีความ

เคารพวัฒนธรรมที่แตกต่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

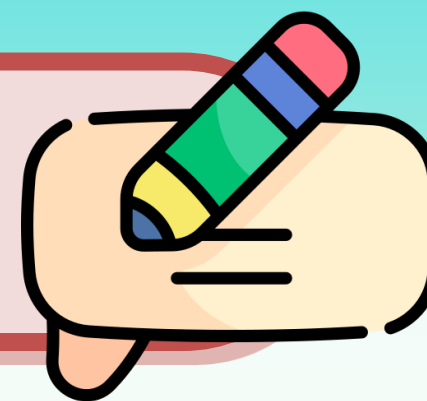
วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ เห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีความเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่าง

๑. วัฒนธรรมใดในอาเซียนที่มีความคล้ายกัน

แนวคำตอบ

การสร้างบ้าน การเพาะปลูกข้าว

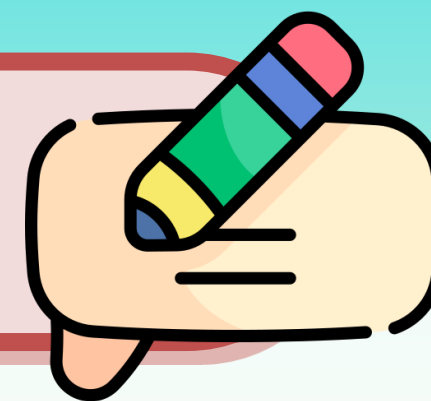
การแสดงโขน

๒. วัฒนธรรมใดในอาเซียนที่มีแตกต่างกัน

แนวคำตอบ

การแสดงประจำประเทศ

การแต่งกาย อาหาร เป็นต้น

ยกตัวอย่างนำเที่ยวให้ดู ๑ ประเทศ คือ **ประเทศสิงคโปร์**

วันนี้ จะพาไปเที่ยวสิงคโปร์ ดินแดน
แห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม
มีคนหลายเชื้อชาติอยู่ในดินแดนแห่งนี้
๑. ชี้ประเทศสิงคโปร์ ในแผนที่
บอกเมืองหลวง

MALAYSIA

MALAYSIA

MALAYSIA

SINGAPORE

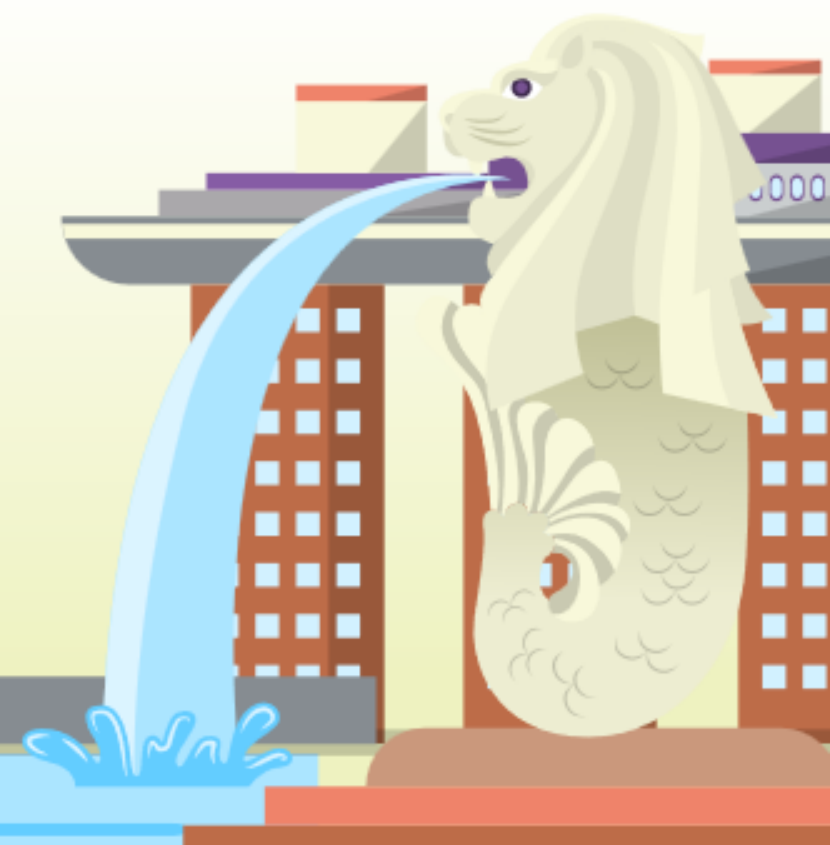
Singapore Island

SINGAPORE

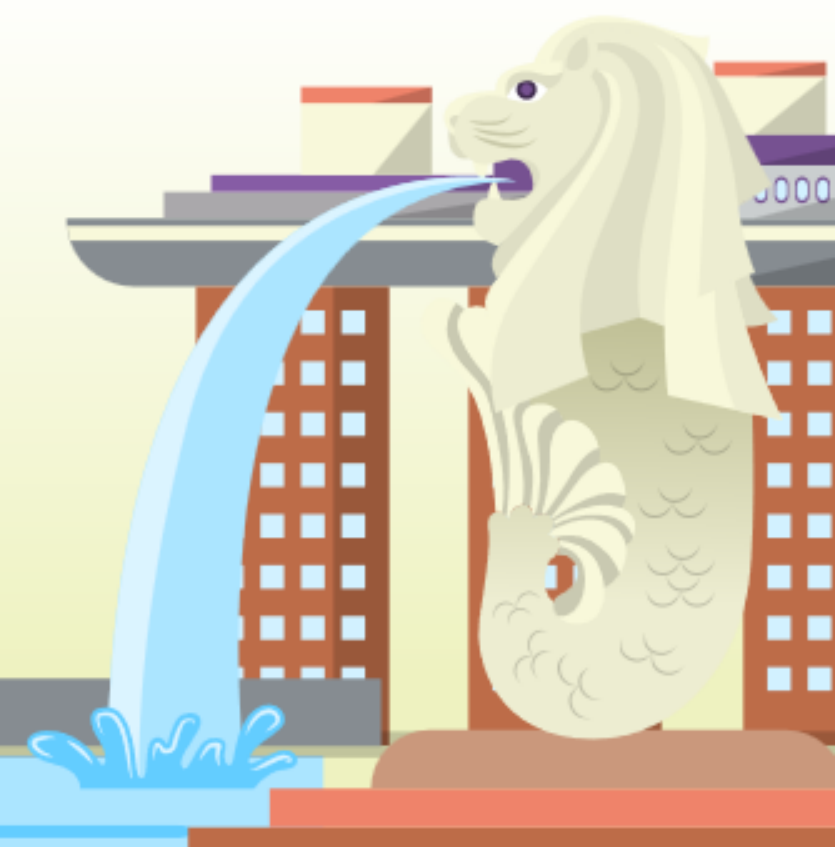
Singapore Strait

ภาพจาก Shutterstock โดย Peter Hermes Furian

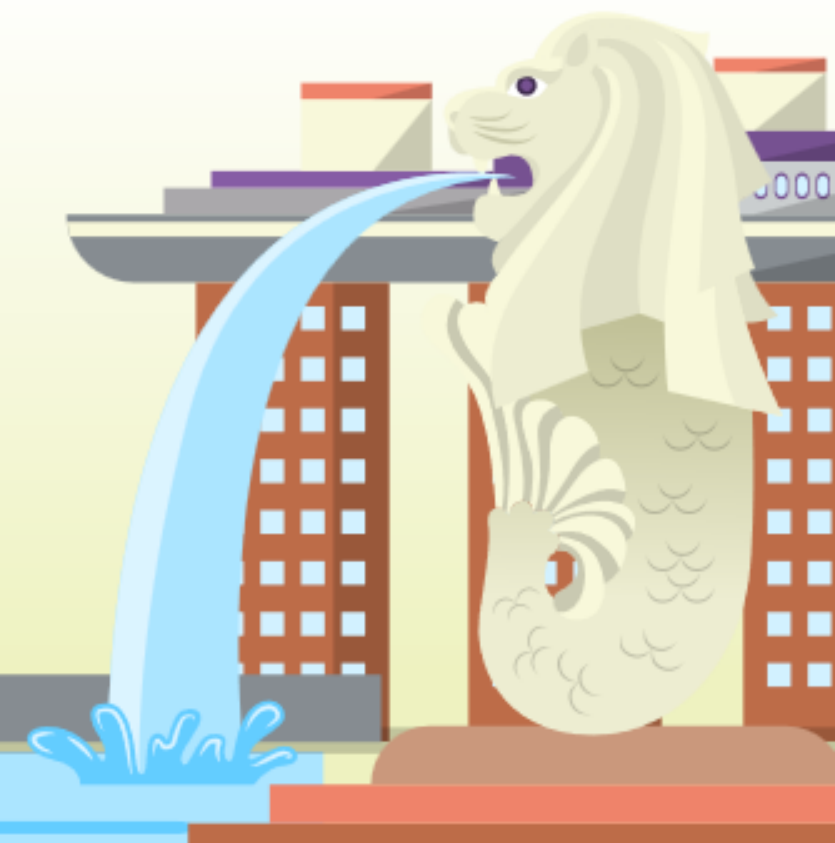
พาไปกินอาหาร คือ **ข้าวมันไก่สิงคโปร์ นาซีเลอมัก** เพราะเป็นเมนู
อาหารสิงคโปร์ ขึ้นชื่อที่คนนิยมกันมาก ในจานจะมีข้าวมันหอม ๆ ที่หุงกับ
หัวกะทิและใบเตยหอม เคียงด้วย**น้ำพริกซัมบัล**รสเผ็ด และเครื่องต่าง ๆ

พาไปดู**การแสดงหุ่นสิงคโปร์**เป็นการผสมผสานจากหลายประเทศ เนื่องจาก สิงคโปร์เคยอยู่ภายใต้การปกครองของตะวันตก ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนสิงคโปร์มีการผสมผสานความเป็นพื้นถิ่นแบบคนมลายู คนจีน และความเป็นตะวันตก อย่างประเทศเจ้าอาณานิคมเข้าด้วยกัน การแสดงหุ่นกระบอกของสิงคโปร์จึงได้รับ อิทธิพลจากชาติอื่น ๆ รวมเข้าด้วยกัน เช่น ละครหุ่นสายอุปรากรจีน มีการแสดง คล้ายกับจ๊ว นิยมเล่นเรื่องไซอิ๋ว

พาไปดู**การแสดงบังส่ว้น (Bangsawan)** ซึ่งเป็นละครร้อง
เก่าแก่แบบโอเปร่าของมาเลย์ ก็มีรากเหง้ามาจากชาวสิงคโปร์
เชื้อสายมลายู

พาไปสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

๑. **Little India** เป็นที่ที่ชาวสิงคโปร์ ที่เต็มไปด้วยความคึกคัก เสน่ห์ของที่นี่ คือ จะได้ยินเสียงแตรรถ เสียงของผู้คนตามท้องถนน ร้านอาหารอินเดีย หลากหลายร้านให้เลือกชิม และเดิน **China Town**

ของฝากที่แสดงวัฒนธรรม

๑. พริกแกงสิงคโปร์ลักซา

(Singapore Laksa Paste)

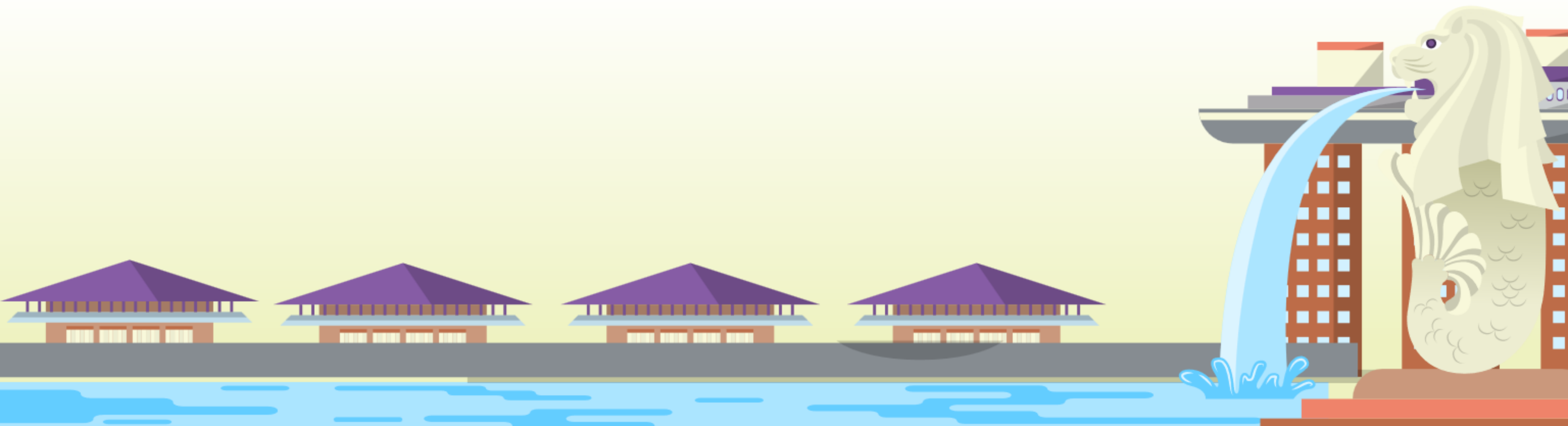
เป็นเครื่องปรุงสำหรับทำน้ำซุปรกัวยเตี๋ยวแบบดั้งเดิมของชาวเปอรานากันที่เป็นลูกครึ่งมลายูกับจีนที่สร้างวัฒนธรรมผสมผสานแบบใหม่ขึ้นมาโดยเอาส่วนดีระหว่างมลายูกับจีนมารวมกัน

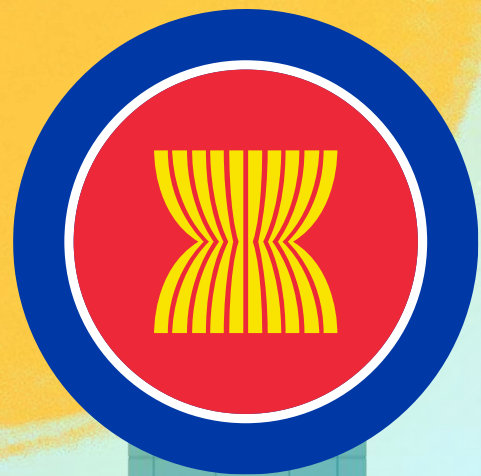
ของฝากที่แสดงวัฒนธรรม

๒. คุณก็ The Cookie Museum
เป็นการผสมผสานระหว่างของหวาน
ตะวันตกกับอาหารเอเชียที่คลุกเคล้ากัน
อย่างลงตัว

สิงคโปร์ดินแดน แห่งการท่องเที่ยวไม่รู้จบ
เพื่อน ๆ สามารถดูวิดีโอในยูทูป
หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมได้อีกมากมาย

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน และเลือกประเทศ
ในอาเซียน **ยกเว้นไทยและสิงคโปร์** เพื่อนำทัวร์
พร้อมแบ่งหน้าที่คนในกลุ่ม

คนที่ ๑ กล่าวนำ ว่าวันนี้ จะพาไปเที่ยว และ ชี้ประเทศในแผนที่ บอกเมืองหลวง
คนที่ ๒ พาไปกินอาหาร นำภาพอาหารขึ้นจอ อธิบายชื่ออาหาร

รายละเอียดอาหาร ๒ ชนิด

คนที่ ๓ พาไปดูการแสดง นำภาพขึ้นจอ บอกชื่อการแสดง รายละเอียด ๒ การแสดง

คนที่ ๔ พาไปสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาจเป็นหมู่บ้านที่มีวิถีชีวิต ๒ แห่ง

คนที่ ๑ และ ๒ แนะนำของฝากที่แสดงวัฒนธรรม ๒ อย่าง

คนที่ ๓ และ ๔ กล่าวจบ เชิญชวน ว่าหากสนใจให้ศึกษาเพิ่มเติม

กำหนดให้แต่ละคนพูด ประมาณ ๒ นาที

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมในอาเซียน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมในอาเซียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง หน้าที่พลเมือง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ เรื่อง การศึกษาและเปรียบเทียบวัฒนธรรมในอาเซียน (๒)
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ในกลุ่มประเทศอาเซียน มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงหรือเหมือนกันในหลายๆ ด้าน อันเนื่องมาจากภูมิภาที่อยู่ใกล้เคียง ประวัติศาสตร์ที่มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่คล้ายกัน ต่อไปนี้คือตัวอย่างของวัฒนธรรมที่หลายประเทศในอาเซียนมีความคล้ายคลึงกัน

๑. การเกษตรเป็นอาชีพหลัก

- ทำนา: หลายประเทศในอาเซียนเช่น ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก การปลูกข้าวจึงเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยมีการปลูกข้าวในนาขั้นบันไดและระบบชลประทานแบบดั้งเดิมที่คล้ายคลึงกัน.

- การทำสวนและการเก็บผลผลิตจากธรรมชาติ: ประเทศในอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีการทำสวนผลไม้และพืชเศรษฐกิจ เช่น ปาล์มน้ำมัน โกโก้ และกาแฟ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชนบทในหลายประเทศ.

๒. การบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก

- ข้าวเป็นอาหารหลักที่พบในทุกประเทศในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นข้าวเจ้าหรือข้าวเหนียว แต่ละประเทศมีการปลูกข้าวในรูปแบบต่างๆ เช่น ข้าวสวย ข้าวเหนียว หรือข้าวผัด เป็นส่วนสำคัญของอาหารประจำวัน.

๓. การนับถือศาสนาพุทธและอิทธิพลของศาสนาฮินดู

- พุทธศาสนาเถรวาท: เป็นศาสนาหลักที่มีอิทธิพลในหลายประเทศอาเซียน เช่น ไทย ลาว เมียนมา และกัมพูชา โดยมีประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาที่คล้ายคลึงกัน เช่น การถวายอาหารพระ การเข้าวัดในวันพระ และการจัดงานประเพณีสงกรานต์.

- อิทธิพลของศาสนาฮินดู: ในประเทศเช่น อินโดนีเซีย (โดยเฉพาะเกาะบาหลี) และบางส่วนของกัมพูชา และไทย มีการรับเอาอิทธิพลของศาสนาฮินดูมาในพิธีกรรมและศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประติมากรรม และสถาปัตยกรรมโบราณ.

๔. การนับถือผีและความเชื่อในวิญญาณ

- หลายประเทศในอาเซียนมีความเชื่อเรื่องวิญญาณและการนับถือผี ซึ่งแสดงออกผ่านการทำพิธีบูชาผีและเทพเจ้าท้องถิ่น เช่น ในไทย ลาว และกัมพูชา มีการทำพิธีบูชา “ผีบรรพบุรุษ” และ “ผีป่วน” ที่ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน.

๕. งานเทศกาลประเพณี

- เทศกาลสงกรานต์: หลายประเทศในอาเซียน เช่น ไทย ลาว และเมียนมา มีการจัดงานสงกรานต์หรือปีใหม่ตามประเพณีในช่วงเดียวกัน แม้ว่ารายละเอียดและรูปแบบอาจต่างกันเล็กน้อย แต่การสาดน้ำและทำบุญให้ผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เหมือนกัน.

- เทศกาลอาหรับอีดิ้ลฟิตรี: ในประเทศมุสลิมอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย มีการเฉลิมฉลองเทศกาลอีดิ้ลฟิตรีหลังสิ้นสุดเดือนรอมฎอน ซึ่งมีลักษณะการเฉลิมฉลองที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงการเยี่ยมบ้านและการทำอาหารพิเศษในวันหยุด.

๖. บ้านเรือนไทยแบบยกพื้นสูง

- หลายประเทศในอาเซียน เช่น ไทย ลาว และกัมพูชา นิยมสร้างบ้านแบบยกพื้นสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วมและสัตว์ร้าย รวมถึงเพื่อการถ่ายเทอากาศที่ดีในสภาพอากาศร้อนชื้น.

๗. ศิลปะการแสดง

- โขนและละครรำ: การแสดงโขนในไทย ละครรำในกัมพูชา และรามายณะในอินโดนีเซียและมาเลเซีย มีรากฐานมาจากเรื่องราวของมหากาพย์รามายณะและการแสดงที่คล้ายคลึงกัน เช่น การใช้ท่าทางและการเคลื่อนไหวในลักษณะเดียวกัน.

๘. การสื่อสารด้วยภาษา

- หลายประเทศในอาเซียนมีภาษาในกลุ่มภาษาไท-กะได (เช่น ไทยและลาว) หรือภาษาที่มีรากฐานคล้ายกัน ทำให้มีโครงสร้างประโยคและคำศัพท์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น ภาษาไทยกับภาษาลาวมีความคล้ายกันในระดับที่สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องแปล.

๙. การรับประทานอาหารจากใบตอง

- การใช้ใบตองในการห่ออาหารหรือเป็นภาชนะสำหรับเสิร์ฟอาหารพบในหลายประเทศ เช่น ไทย ลาว กัมพูชา มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมการใช้วัสดุจากธรรมชาติที่คล้ายกัน.

๑๐. ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

- การทอผ้า การทำเครื่องจักสาน และการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเป็นหัตถกรรมที่พบได้ในหลายประเทศ เช่น ไทย ลาว เวียดนาม และอินโดนีเซีย ซึ่งสะท้อนถึงความคล้ายคลึงในการใช้วัสดุและวิธีการผลิตในระดับชุมชน. วัฒนธรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและความคล้ายคลึงกันในหลายด้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในอาเซียนเป็นสิ่งที่ทำให้ภูมิภาคนี้มีความหลากหลายและน่าสนใจ แต่ละประเทศในอาเซียนมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสะท้อนผ่านหลายประเด็นดังนี้

๑. ศาสนาและความเชื่อ

- ศาสนาพุทธ: ประเทศเช่น ไทย ลาว พม่า และกัมพูชา นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลัก โดยมีพิธีกรรมและการปฏิบัติทางศาสนาที่ผูกพันกับชีวิตประจำวัน เช่น การทำบุญ และการบวชพระ.

- ศาสนาอิสลาม: ในประเทศอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลัก วัฒนธรรมการละหมาด การถือศีลอด และเทศกาลอีดิ้ลฟิตรีเป็นส่วนสำคัญของสังคม.

- ศาสนาคริสต์: ในฟิลิปปินส์ ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมีบทบาทสำคัญ วัฒนธรรมการเข้าร่วมมิสซาและการเฉลิมฉลองคริสต์มาสเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน.

- ศาสนาฮินดู: ที่เกาะบาหลีในอินโดนีเซีย ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู และการประกอบพิธีทางศาสนาฮินดูยังคงมีบทบาทในชีวิตประจำวัน.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมในอาเซียน

๒. ภาษา

- ภาษาทางการ: แต่ละประเทศในอาเซียนมีภาษาทางการที่ต่างกัน เช่น ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาเวียดนาม และภาษาฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศ.
- ความหลากหลายของภาษาท้องถิ่น: ในหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ มีภาษาถิ่นหลายร้อยภาษาเนื่องจากความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศ ทำให้การสื่อสารและวัฒนธรรมภายในประเทศเหล่านั้นมีความซับซ้อนและน่าสนใจ.

๓. การแต่งกาย

- ชุดประจำชาติ: ชุดประจำชาติของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น ชุดกิโมโนเวียดนาม (Áo dài) ชุดบาติกของอินโดนีเซีย ชุดไทยจิตรลดา และชุดซารองของมาเลเซีย ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่.
- การแต่งกายตามศาสนา: ในประเทศมุสลิมอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย ผู้หญิงมักสวมฮิญาบ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายที่แสดงถึงความนับถือศาสนา ในขณะที่ในประเทศไทยและพม่า การแต่งกายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธมักจะเป็นการสวมชุดขาวในวันพระ.

๔. อาหาร

- รสชาติและส่วนผสม: อาหารในแต่ละประเทศอาเซียนมีรสชาติและส่วนผสมที่ต่างกัน เช่น อาหารไทยเน้นรสจัดจ้าน เผ็ด เค็ม และเปรี้ยว ส่วนอาหารเวียดนามมีรสอ่อนหวานและสดชื่น ขณะที่อาหารฟิลิปปินส์มีรสหวานเค็ม และอาหารมาเลเซียและอินโดนีเซียมีการใช้เครื่องเทศมาก.
- วัฒนธรรมการกิน: วัฒนธรรมการกินอาหารก็แตกต่างกัน เช่น การกินมือในประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย หรือการใช้ตะเกียบในเวียดนามและลาว.

๕. ประเพณีและเทศกาล

- เทศกาลทางศาสนา: แต่ละประเทศในอาเซียนมีเทศกาลทางศาสนาที่ต่างกัน เช่น สงกรานต์ ในไทย ลาว และกัมพูชา เทศกาลฮารีรายอ ในมาเลเซียและอินโดนีเซีย เทศกาลปีใหม่ของจีนในเวียดนาม และเทศกาลคริสต์มาส ในฟิลิปปินส์.
- ประเพณีท้องถิ่น: ในแต่ละประเทศมีประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การแสดงหุ่นเงาของอินโดนีเซีย ประเพณีบูชาผีบรรพบุรุษของลาว และประเพณีลอยกระทงในประเทศไทย.

๖. ระบบการปกครองและสังคม

- รูปแบบการปกครอง: ประเทศในอาเซียนมีรูปแบบการปกครองที่ต่างกัน เช่น ประเทศไทยและมาเลเซียมีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ขณะที่เวียดนามและลาวมีระบบคอมมิวนิสต์.
- วิถีชีวิตและการจัดระเบียบสังคม: การจัดระเบียบสังคมและบทบาทของครอบครัวก็แตกต่างกัน เช่น ในมาเลเซียและอินโดนีเซีย ครอบครัวขยายมีบทบาทสำคัญ ส่วนในไทยและเวียดนาม ครอบครัวนิวเคลียร์เริ่มมีบทบาทมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ.

๗. ศิลปะและสถาปัตยกรรม

- สถาปัตยกรรมศาสนา: ศาสนสถานในแต่ละประเทศมีความหลากหลายตามความเชื่อ เช่น วัดพุทธ ในไทย กัมพูชา และลาว มีศิลปะที่เน้นความวิจิตร ขณะที่ มัสยิด ในอินโดนีเซียและมาเลเซียจะเน้นศิลปะแบบอิสลามที่เรียบง่ายแต่สง่างาม.

- ศิลปะการแสดง: ประเทศในอาเซียนมีศิลปะการแสดงที่ต่างกัน เช่น โขน ของไทย รำอัปสร่า ของกัมพูชา และ บารองแดนซ์ ของบาห์ลี ซึ่งแต่ละแบบมีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและความเชื่อของประเทศนั้นๆ.

๘. การศึกษาและระบบการเรียนรู้

- ระบบการศึกษา: แม้ว่าหลายประเทศในอาเซียนจะมีระบบการศึกษาแบบบังคับเหมือนกัน แต่แนวทางการจัดการศึกษาและเนื้อหาที่ต่างกัน เช่น ในประเทศสิงคโปร์และฟิลิปปินส์ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความสำคัญมาก ขณะที่ในประเทศไทยและอินโดนีเซีย ภาษาแม่และภาษาท้องถิ่นยังคงมีบทบาทมากในระบบการศึกษา.

สรุป ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนมีมากมายทั้งในด้านศาสนา ภาษา อาหาร ประเพณี และวิถีชีวิต การเข้าใจและเคารพความหลากหลายเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างประเทศในอาเซียนในขณะที่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ

บทเรียนครั้งต่อไป

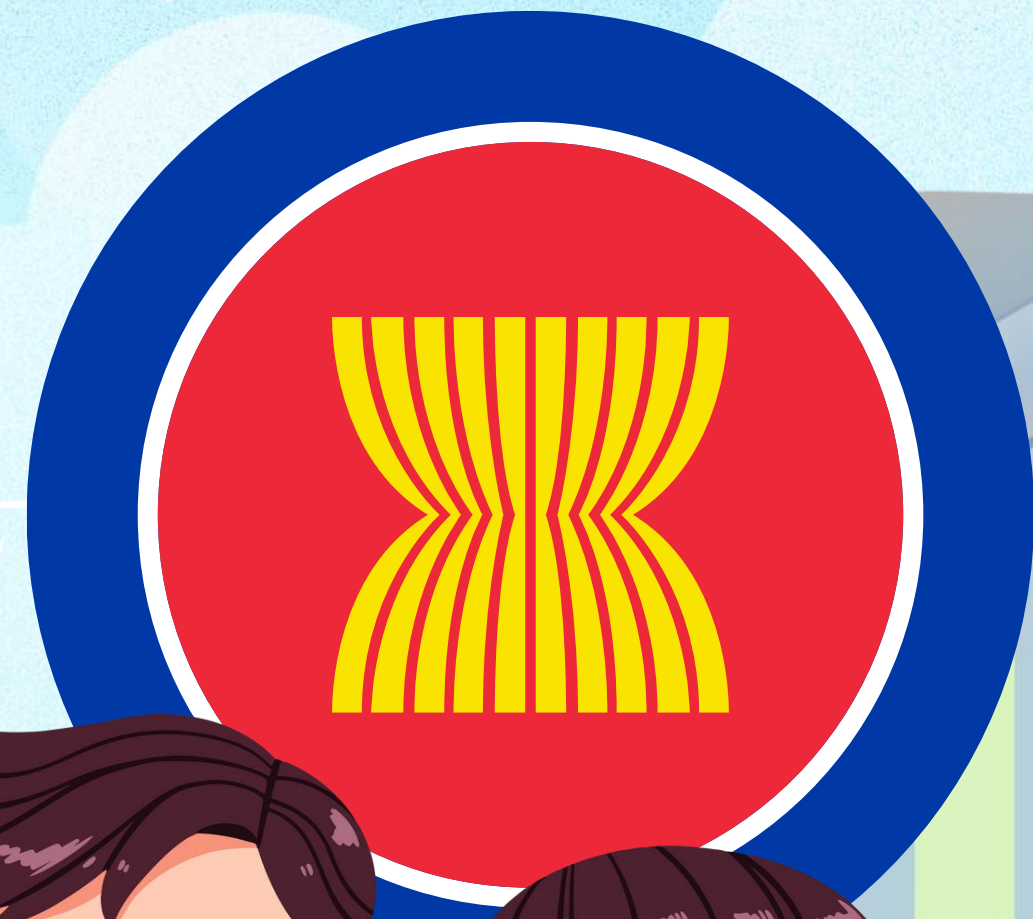
เรื่อง ท้าวท่าไชยน (๒),(๓)

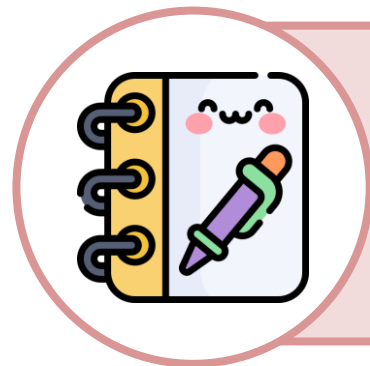

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมในอาเซียน

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

